

**ISTRAŽIVANJE KVALITETE
ŽIVOTA OSOBA S
INVALIDITETOM U
HRVATSKOJ: PRVI
REZULTATI**

PROJEKT

PLATFORMA 50+

NARUČITELJ

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH u suradnji s 11 partnerskih saveza osoba s invaliditetom, te Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu.

VODITELJICA PROJEKTA

Marica Marić

AUTORICA IZVJEŠĆA

Doc. dr. sc. Daniela Širinić

SURADNIK

Kristijan Garić

U Zagrebu, travanj 2021.

CILJEVI ISTRAŽIVANJA

Istraživanje je provjera Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH u suradnji s 11 partnerskih saveza osoba s invaliditetom – Savezom društava distrofičara Hrvatske, Hrvatskim savezom udruga invalida rada, Hrvatskim savezom udruga osoba s intelektualnim teškoćama, Hrvatskim savezom gluhih i nagluhih, Savezom civilnih invalida rata Hrvatske, Savezom društava multiple skleroze Hrvatske, Hrvatskim savezom udruga osoba s tjelesnim invaliditetom, Savezom udruga za autizam Hrvatske, Hrvatskim udrugama paraplegičara i tetraplegičara, Hrvatskim savezom slijepih i Hrvatskim savezom gluhoslijepih osoba „Dodir“ te Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu u travnju ove godine (od 1. do 15 travnja 2021.). Istraživanje je provedeno u sklopu projekta **Platforma 50+**, financiran iz Europskog socijalnog fonda i Državnog proračuna u sklopu Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.“, a u okviru projektnog tematskog područja „Poboljšanje kvalitete življenja osoba s invaliditetom“.

Cilj istraživanja bio je prikupiti podatke o stavovima i potrebama osoba s invaliditetom o društvenim, pravnim, okolišnim, političkim i ekonomskim preprekama s kojima se svakodnevno suočavaju te o samoprocjeni zadovoljstva životom. Poseban naglasak stavljen je na teme vezane uz postojeće socijalne usluge i asistivne tehnologije, te ključna područja definirana Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom. Na temelju istraživanja identificirat će se ključna obilježja statusa osoba s invaliditetom i moguće prepreke za punu uključenost osoba s invaliditetom u sve aspekte života u zajednici. Zbog epidemije i epidemioloških mjera, smo u upitnik dodali i blok pitanja koja ispituju dodatne prepreke na koje osobe s invaliditetom nailaze u područjima zdravstvene zaštite i socijalnih usluga.

Anketno istraživanje također služi kao priprema za opsežnija istraživanja unutar ovog projekta i nadopunit će se fokus grupama i dubinskim intervjuiima kako bi se stekao potpuniji uvid u probleme osoba s invaliditetom iz svih perspektiva. Podaci prikupljeni ovim istraživanjem koristit će se i kao podloga za provođenje tri znanstvena istraživanja na kojima će se temeljiti prijedlozi novih politika prema osobama s invaliditetom. U konačnici, cilj je izrada zajedničkih smjernica za razvoj javnih politika koje će pomoći donosiocima odluka u izradi dalnjih strategija ali i neposredne primjene politika koje će poboljšati kvalitetu života ove skupine.

PROCES I METODOLOGIJA

Prikupljanje podataka za istraživanje je provedeno online anketnim upitnikom. Anketni upitnik je bio anoniman, svi prikupljeni podaci su povjerljivi i korišteni su isključivo u svrhu analize rezultata za ovo istraživanje. Potencijalni ispitanici kontaktirani su višestrukim kanalima, preko web stranice Zajednice saveza, direktnim kontaktom s udružama članicama i partnerima projekta. Upit za ispunjavanje upitnika poslan je na više od _____ adresa elektroničke pošte i u više od _____ udruge.

Provedena su dva odvojena online ispitivanja, upitnik je prilagođen i za osobe s oštećenjem sluha, to jest korisnike hrvatskog znakovnog jezika, tako da je uz svako anketno pitanje priložena i video snimka u kojoj se pitanje pojašnjava. Prilagodbu je proveo Hrvatski savez gluhih i nagluhih osoba.

STRUKTURA UPITNIKA

Upitnik se sastoji od osam tematskih blokova. U prvom dijelu se ispituju sociodemografske karakteristike ispitanika i obilježja invaliditeta. Uz standardna pitanja o vrsti invaliditeta ispituje se i stupanj funkcioniranja ispitanika u svakodnevnom životu s naglaskom na korištenju asistivnih tehnologija. Nakon toga upitnik tematizira aspekte samoprocjene fizičkog i mentalnog zdravlja ispitanika, te vrstu socijalnih usluga koju ispitanici koriste kako bi se identificirali problemi u pristupu zdravstvenim i socijalnim uslugama. Dio pitanja odnosio se i na inkviziciju ispitanika u zajednici i sudjelovanje OSI u javnom, političkom i kulturnom životu zajednice. Na kraju upitnika analizira se životni standard ispitanika te mogućnosti rada i zapošljavanja, a u završnom bloku pitanja i utjecaj COVID-19 na kvalitetu života, prvenstveno na interakciju s drugim ljudima, zdravstvenu zaštitu i životni standard.

UZORAK I CILJANA POPULACIJA

Iako u Hrvatskoj postoji *Registrar osoba s invaliditetom*, zakon ne omogućava istraživačima i udružama detaljan uvid u registar i registar ne može poslužiti kao okvir uzorkovanja, odnosno definitivan popis populacije. U tom slučaju, bilo kakvo istraživanje osoba s invaliditetom, kao populacije od interesa, ograničeno je na metode uzorkovanja koje rezultiraju naravi prigodnim uzorkom. Slučajnost uzorka se ne može osigurati u potpunosti i na tradicionalan način, nego slučajnost pokušavamo osigurati na način da kontaktiramo sve dostupne organizacije koje okupljaju osobe s

invaliditetom ili kao članove, kao simpatizere ili ciljne skupine (odnosno sudionike u aktivnostima udruga).

U Hrvatskoj, prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo iz 2019. godine, živi 511 281 osoba s invaliditetom od čega su 307 647 muškarci (60%) a 203 634 žene (40%). Osobe s invaliditetom čine oko 12,4% ukupnog stanovništva RH. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 49% je stariji od 65 godina, 42% osoba je u radno aktivnoj dobi (20-64), a 9% osoba je mlađe od 19 godine. Prema mjestu prebivališta, najveći broj osoba s invaliditetom živi u Gradu Zagrebu i u Splitsko-dalmatinskoj županiji. S obzirom na ukupan broj osoba s invaliditetom od 18 godina i više, primjerena veličina nacionalnog uzorka za tu skupinu 550 - 600 ispitanika.

REZULTATI

Na anketu je odgovorilo **596** ispitanika. 482 (80,5%) ispitanika odgovorilo je na anketna pitanja samostalno, za njih 40 (6.7%) anketu je popunila osoba od povjerenja, za 32 (5.5%) osobni asistent, a za 43 (7%) roditelj ili skrbnik. Priprema i analiza podataka provedena je u programu za statističku obradu podataka (IBM SPSS v.25). Rezultati istraživanja sažeti su u 8 poglavlja.

1. SOCIODEMOGRAFSKI PROFIL ISPITANIKA

Na anketu je odgovorilo 360 (60.4%) žena i 236 (39.6%) muškaraca čime uzorak odstupa od strukture OSI u populaciji i o čemu treba voditi računa u interpretaciji rezultata.

Tablica 1. Spol

	N	%
Muškarac	236	39,6
Žena	360	60,4
Ukupno	596	100,0

U ostvarenom uzorku najviše ispitanika dolazi iz Grada Zagreba, 122 (20.5%), potom iz Primorsko-goranske (9.7%), Osječko-baranjske (7%) i Splitsko-dalmatinske županije (6.9%).

Tablica 2. Mjesto prebivališta

	N	%
Bjelovarsko-bilogorska	20	3,4
Brodsko-posavska	3	0,5
Dubrovačko-neretvanska	3	0,5
Grad Zagreb	122	20,5
Istarska	28	4,7
Karlovačka	21	3,5
Koprivničko-križevačka	21	3,5
Krapinsko-zagorska	24	4,0
Ličko-senjska	1	0,2
Međimurska	20	3,4
Osječko-baranjska	42	7,0
Požeško-slavonska	9	1,5
Primorsko-goranska	58	9,7
Šibensko-kninska	13	2,2
Sisačko-moslavačka	27	4,5
Splitsko-dalmatinska	41	6,9
Varaždinska	38	6,4
Virovitičko-podravska	39	6,5
Vukovarsko-srijemska	15	2,5
Zadarska	12	2,0
Zagrebačka	39	6,5
Ukupno	596	100,0

Najveći broj ispitanika je u dobnim skupinama od 40 do 59 godina (48%) i od 20 do 39 godina (33%), dok je najmanji broj ispitanika (1%) u dobnim skupinama iznad 80 i ispod 19 godina.

Tablica 3. Dobna struktura ispitanika

	N	%
do 19	7	1%
od 20 do 39	197	33%

od 40 do 59	287	48%
od 60 do 79	99	17%
80	6	1%

Prema podacima o formalnom obrazovanju, više od polovice ispitanika završilo je srednju školu (58,2%), nešto više od 22% ispitanika višu školu ili fakultet, 56 (9,4%) ispitanika je završilo osnovnu školu, a njih 21 (3,5%) nije završilo ni jedan stupanj formalnog obrazovanja.

Tablica 4. Obrazovna struktura ispitanika

	N	%
Bez škole	21	3,5
Završena osnovna škola	56	9,4
Srednja škola	347	58,2
Viša škola i fakultet	135	22,7
Magisterij	34	5,7
Doktorat	3	0,5
Ukupno	596	100,0

27 (ispitanika je navelo i da nisu završili daljnje obrazovanje zbog zdravstvenih razloga, njih 24 zbog teškoća u učenju ili lošijih ranijih obrazovnih ishoda, a 7 zbog financijskih razloga. Osim formalnog obrazovanja ispitanici su naveli i da ih je 60,4% imalo priliku sudjelovati u drugim oblicima obrazovanja i dodatnog usavršavanja poput seminara i radionica, te da bi rado prihvatali priliku za daljnje usavršavanje u područjima osnova rada na računalu, naprednjeg rada na računalu i učenje ili usavršavanje znanja stranih jezika.

Najviše ili 38,3% ispitanika je u braku, njih 34,9% se izjašnjavaju kao samci, 6,9% ispitanika su razvedeni, 7,2% je u vezi a 5,4% u izvanbračnoj zajednici. Samo 2,9% ispitanika su udovci ili udovice.

Tablica 5. Bračni status ispitanika

	N	%
Izvanbračna zajednica	32	5,4%
Oženjen/udana	228	38,3%

Razveden/a	41	6,9%
Samac,neoženjen/neudana	208	34,9%
U vezi	43	7,2%
Udovac/udovica	17	2,9%
Ne žele odgovoriti	27	4,5%
Ukupno	596	100,0%

Nešto manje od polovice ispitanika ima djecu, 280 ili 47% ispitanika. Većina ispitanika s djecom ima dvoje djece, njih 24,2%, jedno dijete 18,1%, dok čak 18 (3%) ispitanika ima troje djece, a 7 (1,2%) četvoro djece. Djeca žive kod kuće s 61,8% ispitanika.

Tablica 6. Djeca ispitanika

	N	%
Da	280	47,0
Ne	316	53,0
Ukupno	596	100,0

Tablica 7. Broj djece ispitanika

	N	%
1	108	18,1
2	144	24,2
3	18	3,0
4	7	1,2
5	1	0,2
6	1	0,2
10	1	0,2
Nema odgovora	316	53,0
Ukupno	596	100,0

Tablica 8. Žive li djeca s Vama u istom kućanstvu?

	N	%
Da	173	61,8%
Ne	107	38,2%
Ukupno	280	100,0%

Najveći broj ispitanica, 31% živi u dvočlanom kućanstvu, u tročlanom kućanstvu ih živi 26,8%, u četveročlanom 18,6%, dok 10,6% ispitanika žive sami. U pетeročlanom kućanstvu živi 7,4%.

Tablica 9. Broj članova kućanstva

	N	%
1	63	10,6%
2	185	31,0%
3	160	26,8%
4	111	18,6%
5	44	7,4%
6	17	2,9%
7	4	0,7%
8	4	0,7%
Nema odgovora	8	1,3%
Ukupno	596	100,0%

2. VRSTA INVALIDITETA

Najveći broj ispitanika su osobe s tjelesnim invaliditetom 64% (oštećenje lokomotornog sustava, oštećenje središnjeg živčanog sustava, oštećenje perifernog živčanog sustava, oštećenje drugih organa i ostalih sustava), potom 22% ispitanika osobe sa osjetilnim oštećenjem (vid i sluh), 10% ispitanika su osobe s intelektualnim teškoćama, a 4% ispitanika osobe s mentalnim teškoćama. s višestrukim oštećenjima 4,5%. 64 osobe (11% od svih ispitanika u anketi) prijavili su višestruke izvore invaliditeta.

Tablica 10. Vrsta invaliditeta

Osoba s tjelesnim invaliditetom	432	64%
Osoba sa osjetilnim oštećenjem	148	22%
Osoba s intelektualnim teškoćama	68	10%
Osoba s mentalnim teškoćama	27	4%
Ukupno	675	100,0

Kod najvećeg broja ispitanika invaliditet je nastupio po rođenju, njih 28,5%, kod 25,2% u djetinjstvu (do 18 godina starosti), kod 22,3% ispitanika invaliditet je nastupio u dobi od 19 do 34 godine, a kod 23% ispitanika u zreloj dobi. Kod najmanjeg broja ispitanika invaliditet je nastupio nakon 65 godina.

Tablica 11. Vrijeme nastanka invaliditeta

	N	%
Odmah po rođenju	170	28,5
U djetinjstvu (do 18 godina)	150	25,2
U mladosti (19 do 34 godina)	133	22,3
U zreloj dobi (35 do 65 godina)	137	23,0
U starijoj dobi (65 i više godina)	6	1,0
Ukupno	596	100,0

3. FUNKCIONIRANJE U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU

Sukladno vrsti invaliditeta koji su ispitanici naveli najveći broj njih ne može obavljati intenzivnije fizičke aktivnosti poput hodanja po ravnom terenu 100 metara (32% ispitanika ima poteškoće ili ne može to uopće učiniti) ili penjanja uz stepenice (35% ispitanika ima poteškoće ili ne može to uopće učiniti). Najmanji udio ispitanika ima poteškoće u komunikaciji (2%) ili prisjećanju (2%), dok ih samo 7% ima poteškoće u interakciji s drugim ljudima a 15 ili 3% kaže da ne može uopće ulaziti u društvenu interakciju.

Tablica 12. Poteškoće u obavljanju svakodnevnih aktivnosti

	Bez poteškoća		S nekim poteškoćama		S puno poteškoća		Ne mogu to učiniti	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Vidjeti, čak i ako nosite naočale ili leće.	358	60%	183	31%	31	5%	24	4%
Čuti, čak i ako nosite slušni aparat.	457	77%	85	14%	26	4%	28	5%
Hodati po ravnom terenu 100 metara	258	43%	147	25%	60	10%	131	22%
Hodati gore-dolje po 12 stepenica.	214	36%	171	29%	79	13%	132	22%
Prisjetiti se nedavnih događaja.	345	58%	206	35%	32	5%	13	2%
Komunicirati, razumijevati ono što drugi govore.	355	60%	182	31%	46	8%	13	2%
Podizati bocu vode od 2 litre do razine očiju.	358	60%	141	24%	37	6%	60	10%
Koristiti ruke i prste, uzimati manji predmet (gumb, olovka).	344	58%	164	28%	54	9%	34	6%
Ulaziti u društvenu interakciju s drugim ljudima.	384	64%	154	26%	43	7%	15	3%

Kad je u pitanju obavljanje svakodnevnih aktivnosti vidljivo je da značajan udio ispitanika ne može obavljati rutinske aktivnosti samostalno. Za skoro 38% ispitanika hranjenje je poteškoća, njih 46% se ustaju iz kreveta ili stolice s poteškoćama ili uopće to ne mogu učiniti (12%), skoro 21% ispitanika se ne može samostalno obući ili skinuti robu, a 18% ne može samostalno obavljati nuždu. Najveći problem za skoro polovicu ispitanika (49%) je kupanje ili tuširanje, 36% ispitanika ima nekih ili puno poteškoća s obavljanjem ove aktivnosti, dok njih 13% to uopće ne može učiniti samostalno.

Tablica 13. Poteškoće u samostalnom obavljanju svakodnevnih aktivnosti

	Bez poteškoća		S nekim poteškoćama		S puno poteškoća		Uopće ne mogu to učiniti	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Hraniti se.	429	72%	114	19%	28	5%	25	4%
Ustati iz kreveta ili stolice.	320	54%	151	25%	53	9%	72	12%
Obući se ili skinuti robu.	305	51%	163	27%	61	10%	67	11%
Obavljati nuždu.	374	63%	113	19%	61	10%	48	8%
Kupati se ili tuširati.	304	51%	144	24%	71	12%	77	13%

Najveći dio ispitanika kaže da aktivnosti s kojima imaju poteškoće mogu obavljati bez pomagala (266 ili 44,6% ispitanika), dok njih čak 34,4 kažu da koriste pomagala, a 21% ispitanika (125) kažu da im trebaju specifična pomagala koja trenutačno nemaju.

Tablica 14. Potreba za pomagalima

	N	%
Da, ali mi ne trebaju pomagala	205	34,4
Da, trebaju mi specifična pomagala, a nemam ih	125	21,0
Mogu obavljati te aktivnosti bez poteškoća	266	44,6
Ukupno	596	100,0

Najveći broj ispitanika, 378 ili 63,4%, koristi neko ortopedsko ili drugo pomagalo. Ispitanici koji su se izjasnili da koriste pomagala u najvećem broju koriste ortopedska pomagala, 237 ili 63%, njih 17% pomagala za vid, a 14% pomagala za sluh što je u skladu i s udjelom tih vrsta invaliditeta u uzorku. Značajno je i to da je čak 42,2% ispitanika izrazilo je potrebu za korištenjem pomagala koja nisu na listi HZZO-a, a čak 37,9% ispitanika potrebu za pomoći drugih osoba.

Tablica 15. Ispitanici koji koriste pomagala

	N	%
Da	378	63,4
Ne	218	36,6
Ukupno	596	100,0

Tablica 16. Vrsta pomagala

	N	%
Ortopedska pomagala	237	63,0
Pomagala za vid	64	17,0
Pomagala za sluh	53	14,0
Ostalo	20	6,0
Ukupno	374	100,0

Tablica 17. Potreba za pomagalima koji nisu na listi HZZO-a

	N	%
Da	158	42,2
Ne	216	57,7
Ukupno	374	100

Tablica 18. Potreba za pomoći od drugih osoba

	N	%
Da	226	37,9
Mogu obavljati te aktivnosti bez poteškoća	139	23,3
Ne	231	38,8
Ukupno	596	100,0

4. SAMOPROCJENA FIZIČKOG I MENTALNOG ZDRAVLJA I NOŠENJE S INVALIDITETOM

U ovom bloku pitali smo ispitanike da procjene svoje fizičko i psihičko zdravlje na ljestvici od 1 do 5. Nešto više od 23% ispitanika smatra da im je fizičko zdravlje jako loše, dok čak 34,4% ispitanika smatra da im je fizičko zdravlje vrlo dobro i izvrsno. Slika je drugačija kod procjene psihičkog zdravlja, većina ispitanika, njih 56,4% smatra da su vrlo dobrog ili izvrsnog psihičkog zdravlja.

Tablica 19. Samoprocjena fizičkog zdravlja (ljestvica od 1 do 5)

	N	%
Jako loše	36	6,0
2	99	16,6
3	256	43,0
4	148	24,8
Izvrsno	57	9,6
Ukupno	596	100,0

Tablica 20. Samoprocjena psihičkog zdravlja (ljestvica od 1 do 5)

	N	%
Jako loše	21	3,5
2	53	8,9
3	186	31,2
4	224	37,6
Izvrsno	112	18,8
Ukupno	596	100,0

Samoprocjena nošenja s invaliditetom je također pozitivna, skoro dvije trećine ispitanika smatraju da se dobro nose s invaliditetom, njih 77,5%, dok nešto više od petine ispitanika smatra da se teško nosi s invaliditetom.

Tablica 21. Samoprocjena nošenja s invaliditetom

	N	%
Jako dobro	121	20,3
Uglavnom dobro	341	57,2
Uglavnom teško	108	18,1

Jako teško	26	4,4
Ukupno	596	100,0

Najveći broj ispitanika, njih 42,1% smatra da ih invaliditet u manjoj mjeri ometa u ostvarenju životnih ciljeva, nakon toga slijede oni ispitanici koji smatraju da ih invaliditet prilično ometa, 208 ili 34,9% ispitanika, dok 13,3% ispitanika smatra da ih invaliditet potpuno onemogućava u životu.

Tablica 22. Samoprocjena ostvarenja životnih ciljeva, u kojoj mjeri invaliditet prijeći ispitanike u ostvarenju ciljeva

	N	%
Uopće me ne ometa	58	9,7
Ometa me u manjoj mjeri	251	42,1
Prilično me ometa	208	34,9
Potpuno mi onemogućuje ostvarenje ciljeva	79	13,3
Ukupno	596	100,0

5. PRAVA SOCIJALNE USLUGE I PERCEPCIJA INSTITUCIONALNE SKRBI

Najviše ispitanika, 47%, koristi pravo na znak pristupačnosti, nakon toga njih 43% pravo na policu zdravstvenog osiguranja, optom 39% na pravu na osobnu invalidninu, 34% pravo na doplatak za pomoć i njegu, dok čak 14% ispitanika ne koristi ni jedno od dostupnih prava. Učestalost korištenja ostalih prava navedena je u Tablici 23. ispod.

Tablica 23. Korištenje prava

	N	%
Znak pristupačnosti	282	47%
Pravo na policu dopunskog zdravstvenog osiguranja na teret sredstava iz državnog proračuna	255	43%
Pravo na osobnu invalidninu	231	39%
Pravo na doplatak za pomoć i njegu	203	34%
Pravo na oslobođanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta	169	28%
Pravo na oslobođanje plaćanja cestarine	155	26%

Pravo na bolničko liječenje medicinskom rehabilitacijom	121	20%
Pravo na fizikalnu terapiju u kući	110	18%
Pravo na staž osiguranja s povećanim trajanjem osobama s invaliditetom	103	17%
Naknada za ugroženog kupca energetika	99	17%
Oslobođenje od plaćanja poreza na cestovna motorna vozila prilagođena za prijevoz osoba s invaliditet	72	12%
Naknada zbog tjelesnog oštećenja	59	10%
Pravo na zdravstvenu njegu u kući	44	7%
Uvećani doplatak za djecu	43	7%
Doplatak za dijete s oštećenjem zdravlja	39	7%
Pravo na povlašteni prijevoz na linijama u javnom pomorskom prijevozu	30	5%
Pravo na računanje staža s punim radnim vremenom	28	5%
Obiteljska mirovina djece sa statusom osobe s invaliditetom	24	4%
Pravo na besplatni javni otočni cestovni prijevoz	23	4%
Naknada za troškove prijevoza do mjesta obrazovanja	18	3%
Zajamčena minimalna naknada	15	3%
Pravo na naknadu do zaposlenja	7	1%
Državne stipendije na temelju socioekonomskog statusa	5	1%
Obiteljska mirovina bračnog druga ako se utvrdi potpuni gubitak radne sposobnosti	4	1%
Ništa od navedenog	83	14%

Najviše ispitanika koristi uslugu osobne asistencije, 173 ili 29% ispitanika, potom uslugu psihosocijalne podrške u udruzi (138 ili 23% ispitanika), zatim slijede usluge fizikalne terapije u zdravstvenim ustanovama (20%) i u kući (18%). U usporedbi s pravima, socijalne usluge se značajno manje koriste, iako skoro 154 (26%) ispitanika kaže da imaju potrebu za socijalnim uslugama koje im trenutačno nisu dostupne.

Tablica 24. Korištenje socijalnih usluga - udio ispitanika koji koristi navedene usluge

	DA	%
Usluga osobne asistencije	173	29%
Usluga psihosocijalne podrške u udruzi	138	23%
Usluga fizikalne terapije u zdravstvenoj ustanovi	120	20%
Usluga fizikalne terapije u kući	108	18%
Usluga prijevoza	106	18%
Usluga savjetovanja i pomaganja	78	13%

Usluga fizikalne terapije u udruzi	70	12%
Usluga pomoći u kući	69	12%
Potpore stručnog komunikacijskog posrednika	59	10%
Usluga poludnevnog boravka	51	9%
Usluga volontiranja	47	8%
Usluga psihosocijalne podrške u instituciji	27	5%
Usluga videćeg pratitelja slijepim osobama	26	4%
Usluga dostave toplog obroka	15	3%
Usluga organiziranog stanovanja	12	2%
Usluga dugotrajnog smještaja	11	2%
Usluga rane intervencije	10	2%
Usluga cjelodnevnog boravka	9	2%
Usluga privremenog smještaja	3	1%

Većina ispitanika nije zadovoljna raznim skrbi koju prima od države, 38,6% ispitanika smatra da su usluge relativno loše, a 25,2% da su usluge jako loše. Slično je nezadovoljstvo vidljivo i kod pitanja o provedbi postojećih zakonodavnih okvira o pravima osoba s invaliditetom, čak 83,6% ispitanika smatra da se zakoni ne provode u praksi, a čak 83,9% ispitanika da ih državne institucije ne informiraju dovoljno o njihovim pravima.

Tablica 25. Zadovoljstvo razinom skrbi od strane države

	N	%
Jako dobro	11	1,8
Relativno dobro	126	21,1
Ne znam, ne mogu procijeniti	79	13,3
Relativno loše	230	38,6
Jako loše	150	25,2
Ukupno	596	100,0

Tablica 26. Evaluacija provedbe postojećih zakona o pravima osoba s invaliditetom

	N	%

Da	98	16,4
Ne	498	83,6
Ukupno	596	100,0

Tablica 27. Evaluacija informiranost od strane državnih institucija

	N	%
Da	96	16,1
Ne	500	83,9
Ukupno	596	100,0

6. INKLUSIJA U ZAJEDNICI I SUDJELOVANJE U JAVNOM, POLITIČKOM I KULTURNOM ŽIVOTU

Više od dvije trećine ispitanika prati vijesti o događanjima u zajednici i to njih 85,9%, slično čak 73,8% ispitanika koriste društvene mreže poput Facebooka i Twittera, i to većina svaki dan (njih 63,1%).

Tablica 28. Praćenje vijesti o događanjima u zajednici

	N	%
Da	512	85,9
Ne	84	14,1
Ukupno	596	100,0

Tablica 29. Korištenje društvenih mreža

	N	%
Da	440	73,8
Ne	156	26,2
Ukupno	596	100,0

Tablica 30. Učestalost korištenja društvenih mreža

	N	%
Nema odgovora	157	26,3
Rijetko	10	1,7

Par puta tjedno	53	8,9
Svaki dan	376	63,1
Ukupno	596	100,0

Većina ispitanika, 362 ili 60,7% osjeća povezanost sa svojom lokalnom zajednicom. Skoro petini ispitanika onemogućeno je sudjelovanje u nekoj grupi ili događaju, a čak 59,4% ispitanika kaže da su iskusili diskriminaciju. Njih 91 ili 15,3% navode da su bili žrtva zločina iz mržnje povezanog s invaliditetom.

Tablica 31. Povezanost sa lokalnom zajednicom

	N	%
Da	362	60,7
Ne	234	39,3
Ukupno	596	100,0

Tablica 32. Zabrana sudjelovanja u nekoj grupi ili događaju

	N	%
Da	171	28,7
Ne	425	71,3
Ukupno	596	100,0

Tablica 33. Jeste li ikad iskusili diskriminaciju?

	N	%
Da	354	59,4
Ne	242	40,6
Ukupno	596	100,0

Tablica 34. Jeste li ikad bili žrtva zločina iz mržnje zbog Vašeg invaliditeta?

	N	%
Da	91	15,3
Ne	505	84,7
Ukupno	596	100,0

Većina ispitanika, 67,3% posjećuje ista mjesta kao i vršnjaci, skoro 76,7% su redovito sudjelovali u društvenim aktivnostima, ali od izbijanja epidemije taj se udio prepolovio. Od izbijanja korone samo 33,7% ispitanika je sudjelovalo u nekim društvenim aktivnostima.

Tablica 35. Idete li na ista mjesta kao i Vaši vršnjaci? Kafići, kazalište, nogometne utakmice, knjižnice ili slično?

	N	%
Da	401	67,3
Ne	195	32,7
Ukupno	596	100,0

Tablica 36. Jeste li od izbijanja korone sudjelovali u nekim društvenim aktivnostima?

	N	%
Da	201	33,7
Ne	395	66,3
Ukupno	596	100,0

Tablica 37. A prije izbijanja korone?

	N	%
Da	457	76,7
Ne	139	23,3
Ukupno	596	100,0

Ispitanici prijavljuju visoku razinu političke participacije, njih 72,7% je glasovalo na prošlogodišnjim parlamentarnim izborima, a njih 32 se kandidiralo za neku političku funkciju, a 38 ispitanika su i članovi političkih stranaka. S druge strane, čak 17,3% ispitanika imalo je problema s pristupom biračkom mjestu.

Tablica 38. Jeste li glasovali na prošlogodišnjim parlamentarnim izborima?

	N	%
Da	433	72,7
Ne	163	27,3
Ukupno	596	100,0

Tablica 39. Jeste li se ikada kandidirali za neku političku funkciju?

	N	%
Da	32	5,4
Ne	564	94,6
Ukupno	596	100,0

Tablica 40. Jeste imali problema s pristupom Vašem biračkom mjestu?

	N	%
Da	103	17,3
Ne	493	82,7
Ukupno	596	100,0

Tablica 41. Jeste član neke političke stranke?

	N	%
Da	38	6,4
Ne	558	93,6
Ukupno	596	100,0

Značajno veći broj ispitanika članovi su udruga osoba s invaliditetom, 87,1% ili 519, što proizlazi i iz metode uzorkovanja ovog upitnika. Većina ispitanika članovi su udruga više od 11 godina, dok ima ispitanika koji su članovi udruga i više od 20 godina, njih 19%. Skoro 24,5% ispitanika aktivni su članovi i u udrugama obavljaju i razne funkcije. Većina ispitanika, 69%, zadovoljni su radom svojih udruga. Njih 21,8% članovi su udruga koje nisu vezane uz probleme osoba s invaliditetom.

Tablica 42. Jeste li član/ica udruge osoba s invaliditetom?

	N	%
Da	519	87,1
Ne	77	12,9
Ukupno	596	100,0

Tablica 43. Koliko ste dugo član/ica Vaše Udruge? Koliko godina?

	N	%
Do 5 godina	128	21,5
6-10	100	16,8
11-20	156	26,2
Više od 20	113	19,0
Nema odgovora	99	16,6
Ukupno	596	100,0

Tablica 44. Imate li u Udrudi neku funkciju?

	N	%
Da	146	24,5
Ne	373	62,6
Nema odgovora	77	12,9
Ukupno	596	100,0

Tablica 45. Koliko ste zadovoljni radom udruge od 1 (izrazito nezadovoljan) do 5 (vrlo zadovoljan)?

	N	%
1	8	1,3
2	25	4,2
3	75	12,6
4	140	23,5
5	271	45,5
Nema odgovora	77	12,9
Ukupno	596	100,0

Tablica 46. Jeste li članica neke druge udruge civilnog društva ?

	N	%
Da	130	21,8

Ne	466	78,2
Ukupno	596	100,0

7. ŽIVOTNI STANDARD, RAD I ZAPOŠLJAVANJE

Većina ispitanika živi u kućanstvima gdje dva člana obitelji ostvaruju prihod od rada, 35,7% ispitanika, u 29,2 slučaja samo jedan član kućanstva ostvaruje prihod od rada, dok kod skoro četvrtine nitko ne ostvaruje prihod od rada.

Tablica 47. Koliko ukućana ostvaruje prihod od rada?

	N	%
0	141	24,4
1	169	29,2
2	206	35,7
3	42	7,3
4	15	2,6
5	3	0,5
6	1	0,3
	577	100,0

Većina ispitanika živi u obiteljskoj kuži ili stanu (44,1%), 41,8% u vlastitom stanu ili kući, dok su 44 ispitanika (7,4%) podstanari. 40,9% ispitanika navodi da je prostor u kojem žive djelomično prilagođen za njihove svakodnevne potrebe, 46,1% ispitanika da je potpuno prilagođen, dok je kod 12,9% ispitanika vidljiv problem s prilagodbom prostora.

Tablica 48. Prostor u kojem žive

	N	%
Obiteljska kuća/stan	263	44,1
Vlastita kuća/stan	249	41,8
Podstanarstvo	44	7,4
Stan u kojem sam zaštićeni najmoprimac	19	3,2

Ustanova socijalne skrbi (umirovljenički dom ili slična ustanova)	4	0,7
Zajednica organiziranog stanovanja uz podršku	1	0,2
Ostalo	16	2,6
Ukupno	596	100,0

Tablica 49. Iz perspektive Vašeg invaliditeta, je li prostor u kojem živite dovoljno prilagođen za Vaše svakodnevne potrebe?

	N	%
Da, djelomično je prilagođen	244	40,9
Da, potpuno je prilagođen	275	46,1
Ne, uopće nije prilagođen	77	12,9
Ukupno	596	100,0

Čak 94,3% ispitanika ima pristup internetu, njih 81,7% koristi računalo, 85,2% imaju pristup mobitelu s internetom, a 69,8% i automobili ili pristup automobilu u slučaju potrebe. Najmanji broj ispitanika ima pristup kabelskoj ili satelitskoj televiziji, njih 64,7%.

Tablica 50. Dostupnost usluga

	N	%
Koristite li računalo?	487	81,7
Imate li pristup internetu?	562	94,3
Imate li mobitel s pristupom internetu, smartphone?	508	85,2
Imate li automobil ili pristup automobilu kad vam zatreba?	416	69,8
Imate li kabelsku ili satelitsku televiziju?	383	64,3

Samo 47% ispitanika imaju potpunu poslovnu sposobnost, a njih 33,2% i potpunu radnu sposobnost. Kod 19,5% ispitanika poslovna sposobnost je oduzeta, a 29,9% ispitanika je potpuno radno nesposobno.

Tablica 51. Poslovna sposobnost

	N	%
Djelomična	200	33,6
Oduzeta	116	19,5
Potpuna	280	47,0
Ukupno	596	100,0

Tablica 52. Radna sposobnost

	N	%
Potpuna	198	33,2
Potpuno radno nesposoban	178	29,9
Smanjena uz preostalu radnu sposobnost	220	36,9
Ukupno	596	100,0

Na temelju prijašnjih odgovora ne iznenađuje da je skoro 18,3% ispitanika nezaposleno, da je samo 25,7% ispitanika zaposleno za stalno, a 11,7% radi preko prekarnih ugovora ili čak i bez prijave. Dominantna skupina su umirovljenici (33,8%).

Tablica 53. Radni status

	N	%
Zaposlen/a temeljem ugovora o radu na neodređeno vrijeme	153	25,7
Zaposlen/a temeljem ugovora o radu na određeno vrijeme	44	7,4
Samozaposlen/a	12	2,0
Radim temeljem ugovora o djelu	8	1,3
Honorarno (ugovor o djelu ili autorski ugovor)	3	0,5
Radim bez prijave	2	0,3
Zaposlen temeljem mjera aktivne politike zapošljavanja	1	0,2

Nezaposlen/a	109	18,3
Umirovljen/a (starosna mirovina)	45	7,6
Umirovljen/a (inska mirovina)	134	22,5
Umirovljen/a (obiteljska mirovina)	22	3,7
Student/ica	15	2,5
Učenik/ica	8	1,3
Ostalo	40	6,7
Ukupno	596	100,0

Od zaposlenih ispitanika njih 81,3% su zadovoljni svojim radnim mjestom, a na čak 64,9% radnih mjesta provedena je razumna prilagodba. Većina ispitanika, njih 32% rade u privatnom sektoru, njih 27% rade u javnom sektoru i javnim poduzećima, a čak 20% u udružama civilnog društva.

Tablica 54. Zadovoljstvo radnim mjestom

	N	%
Da	170	81,3%
Ne	39	18,7%
Ukupno	209	100,0

Tablica 55. Razumna prilagodba je/nije provedena na radnom mjestu

	N	%
Da	135	64,9%
Ne	73	35,1%
Ukupno	208	100,0

Tablica 56. Vrsta radnog mjesa

	N	%
Privatno poduzeće	67	32%
Udruga/savez	53	25%

Javni sektor (ustanove za zdravstvo, socijalnu skrb, obrazovanje)	41	20%
Državna uprava ili područna i lokalna samouprava	23	11%
Javno poduzeće	14	7%
Samozasposlen (obrtnik i slično)	10	5%
Ukupno	208	100%

8. COVID-19: UTJECAJ NA ZDRAVSTVENU SKRB, INTERAKCIJU S OKOLINOM I STANDARD

Zbog primjene epidemioloških mjera većina ispitanika nije napuštala kuću ili stan (86,7%), a učestalost obavljanja svakodnevnih aktivnosti se također značajno promijenila. 63% ispitanika je rijetko ili nijednom otišlo u kupovinu od izbjivanja epidemije, 48,8% ispitanika je rijetko ili nijednom otišlo u šetnju, 85,5% ispitanika se nije susrelo s drugim ljudima van osoba u njihovom kućanstvu ili se susrelo ali rijetko, a 82,7% ispitanika nisu posjećivali drugi članovi obitelji ili su ih posjećivali rijetko.

Tablica 57. Od izbjivanja epidemije koronavirusa, jeste li ikad napustili Vašu kuću/stan?

	N	%
Da	517	86,7
Ne	79	13,3
Ukupno	596	100,0

Tablica 58. Od izbjivanja epidemije koronavirusa, koliko često ste odlazili u kupovinu u usporedbi s razdobljem prije?

	N	%
Češće	11	1,8
Podjednako	208	34,9
Rjeđe	282	47,3
Uopće ne	95	15,9
Ukupno	596	100,0

Tablica 59. Od izbijanja epidemije koronavirusa, koliko često ste odlazili u šetnju u usporedbi s razdobljem prije?

	N	%
Češće	52	8,7
Podjednako	253	42,4
Rjeđe	222	37,2
Uopće ne	69	11,6
Ukupno	596	100,0

Tablica 60. Od izbijanja epidemije koronavirusa, koliko često ste se sastajali s više ljudi koji nisu dio Vašeg kućanstva?

	N	%
Češće	13	2,2
Podjednako	74	12,4
Rjeđe	357	59,9
Uopće ne	152	25,5
Ukupno	596	100,0

Tablica 61. Od izbijanja epidemije koronavirusa, koliko često ste posjećivali druge članove obitelji u odnosu na razdoblje prije?

	N	%
Češće	8	1,3
Podjednako	95	15,9
Rjeđe	361	60,6
Uopće ne	132	22,1
Ukupno	596	100,0

Većina ispitanika navodi da im je zdravlje nepromijenjeno u odnosu na razdoblje prije koronavirusa, 66,1%, iako je iz Tablice 57. vidljivo da postoji značajan broj ispitanika kojima se zdravlje pogoršalo (32,4%). 37,2% ispitanika odustalo je od medicinskog pregleda zbog straha od zaraze, a 37,1% ispitanika navodi da im je zdravstvena ustanova odgodila pregled zbog koronavirusa. Nešto manji broj ispitanika, 113 ili 19% zatražili su medicinski pregled ali nisu ga dobili.

Tablica 62. Subjektivna percepcija zdravlja prije epidemije i nakon epidemije

	N	%
Ostalo nepromijenjeno	394	66,1
Poboljšalo	9	1,5
Pogoršalo	193	32,4
Ukupno	596	100,0

Tablica 63. Odustajanje od pregleda

	N	%
Da	222	37,2
Ne	374	62,8
Ukupno	596	100,0

Tablica 64. Otkazivanje termina liječničkog pregleda

	N	%
Da	221	37,1
Ne	375	62,9
Ukupno	596	100,0

Tablica 65. Dostupnost zdravstvenih usluga

	N	%
Da	113	19,0
Ne	483	81,0
Ukupno	596	100,0

U drugom dijelu ovog bloka ispitali smo je li došlo do promjene radnog statusa ispitanika zbog epidemije, 92,8% ispitanika kažu da im se status nije promijenio, kod 43 ispitanika došlo je do promjene. 23 ih je postalo nezaposleno, 3 je zatvorilo obrt a kod 17 ispitanika je radni odnos zadržan ali su prestali obavljati posao.

Tablica 66. Promjena radnog statusa nakon epidemije

	N	%
Nije se promijenio	553	92,8

Prestao/la sam obavljati rad, ali ostao/la sam u radnom odnosu	17	2,9
Morao/la sam zatvoriti svoj posao/obrt (privremeno ili trajno)	3	0,5
Postao/la sam nezaposlen	23	3,9
Ukupno	596	100,0

Usporedbom prosječnih mjesečnih primanja kućanstva ispitanika prije i nakon epidemije nema značajnih razlika, kao što je vidljivo u tablici 67. Većina ispitanika ima prosječna mjesečna primanja kućanstva 6 000 kn i manje, i to 49,4% prije epidemije i 49,2 ispitanika nakon epidemije.

Tablica 67. Prosječna mjesečna primanja kućanstva prije izbijanja epidemije koronavirusa

	Prije epidemije	Nakon epidemije
Moje kućanstvo nema nikakvih prihoda	4,2	4,7
Do 2.000,00	4,4	5,2
Od 2.000,01 do 3.000,00 kn	8,6	7,0
Od 3.000,01 do 4.000,00 kn	10,6	10,9
Od 4.000,01 do 5.000,00 kn	10,2	10,2
Od 5.000,01 do 6.000,00 kn	11,4	11,2
Od 6.000,01 do 7.000,00 kn	8,4	9,9
Od 7.000,01 do 8.000,00 kn	9,6	9,2
Od 8.000,01 do 9.000,00 kn	6,7	6,9
Od 9.000,01 do 10.000,00 kn	8,2	7,4
Od 10.000,01 i više	17,8	17,3
Ukupno	100,0	100,0

Tablica 68. Prije izbijanja epidemije koronavirusa, koliko često ste morali odgoditi redovita plaćanja poput stana, hipoteke i kredita, i/ili računa za režije?

	N	%

Nikada, primanja pokrivaju redovite troškove	421	70,6
Ponekad	124	20,8
Često bi kasnili s plaćanjem	28	4,7
Kasnimo s plaćanjem skoro svaki mjesec	23	3,9
Ukupno	596	100,0

51,7% ispitanika trebali su pomoć u nabavci potrepština i tu je pomoć njih 18,3% dobilo češće nego prije epidemije, dok su čak 43 ispitanika trebali pomoć ali im nije bila dostupna. Pomoć su najčešće dobili od roditelja (11,4%) i od osobnih pomagača (osobni asistenti, videći pratitelj, tumač/prevoditelj znakovnog jezika, intervenor, gerontodomaćice) 16,8%.

Tablica 69. Potreba za dodatnom pomoći u kućanstvu (nabavka i slično)

	N	%
Da	308	51,7
Ne	288	48,3
Ukupno	596	100,0

Tablica 70. Učestalost potrebe za pomoći

	N	%
Češće	109	18,3
Podjednako	155	26,0
Rjeđe	43	7,2
Nema odgovora	289	48,5
Ukupno	596	100,0

Tablica 71. Osobe koje su pomagale

	N	%
Djeca	54	9,1

Osobni pomagači (osobni asistenti, videći pratitelj, tumač/prevoditelj znakovnog jezika, intervenor, gerontodomač)	99	16,8
Ostala rodbina	31	5,2
Roditelji	68	11,4
Susjedi, prijatelji, kolege...	54	8,9
Nema odgovora	290	48,7
Ukupno	596	100,0

Iako je manji broj ispitanika primao razne oblike njega u kući, kao što je patronaža i fizikalne njega, značajan dio tih ispitanika navodi da su imali poteškoća u pristupu tim uslugama. Primjerice, 16,9% ispitanika nisu primali fizikalnu terapiju u kući, a 39,6% ispitanika nisu mogli patronažne usluge zbog epidemioloških mjera ili vezanih razloga.

Tablica 72. Jeste li redovito primali njegu u kući prije epidemije:

	N	%
Da	59	9,9
Ne	73	12,2
Ne koristim tu uslugu	464	77,9
Ukupno	596	100,0

Tablica 73. Od izbjanja epidemije, jeste li imali poteškoća u dobivanju njega?

	N	%
Da	11	19,0%
Ne	47	81,0%
Ukupno	58	100,0

Tablica 74. Jeste li redovito primali socijalnu uslugu pomoć u kući prije epidemije:

	N	%
Da	47	7,9
Ne	54	9,1

Ne koristim tu uslugu	495	83,1
Ukupno	596	100,0

Tablica 75. Od izbjanja epidemije, jeste li imali poteškoća u dobivanju pomoći u kući?

	N	%
Da	10	21,3%
Ne	37	78,7%
Ukupno	47	100,0

Tablica 76. Jeste li redovito primali fizikalnu terapiju u kući prije epidemije:

	N	%
Da	101	16,9
Ne	70	11,7
Ne koristim tu uslugu	425	71,3
Ukupno	596	100,0

Tablica 77. Od izbjanja epidemije, jeste li imali poteškoća u primanju fizikalne terapije u kući?

	N	%
Da	40	39,6%
Ne	61	60,4%
Ukupno	101	100,0

Tablica 78. Je li Vam redovito dolazila patronažna sestra u kući prije epidemije:

	N	%
Da	45	7,6
Ne	57	9,6
Ne koristim tu uslugu	494	82,9
Ukupno	596	100,0

Tablica 79. Od izbjijanja epidemije, jeste li imali poteškoća u dolasku patronažne sestre u kući?

	N	%
Da	11	24,4%
Ne	34	75,6%
Ukupno	45	100,0

Zaključno, više od 70% navodi kako je pojava epidemije utjecala na njihovo mentalno zdravlje.

Tablica 80. Je li pojava epidemije utjecala na Vaše mentalno zdravlje (pojačani stres, psihičko stanje, ...):

	N	%
Da	123	20,6
Djelomično	300	50,3
Ne	173	29,0
Ukupno	596	100,0